

چکیده

مقدمه: با افزایش سرعت سالمند شدن جمعیت در جهان، پیش‌بینی می‌شود تا ۳۰ سال آینده یک چهارم جمعیت جهان را سالمندان تشکیل دهند. سرشماری‌ها در ایران بیانگر رشد جمعیت سالمندان از ۵٪ در سال ۱۳۵۵ به ۱۰٪ در سال ۱۳۹۸ است و برآورد می‌شود در سال ۱۴۲۰ به ۲۰٪ برسد. این در حالی است که در بسیاری از کشورهای توسعه یافته جهان، دو برابر شدن جمعیت سالمندی در طول بیش از صد سال اتفاق می‌افتد و کشور ما بالاترین شیب و شتاب افزایش جمعیت سالمندی در دنیا را دارد، استان زنجان دهمین استان پیر کشور می‌باشد. این مطالعه با هدف توصیف وضعیت سالمندی در استان و برجسته نمودن اهمیت توجه به پدیده قریب‌الوقوع سالمندی جمعیت انجام شده است. روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی بوده و جامعه آماری آن جمعیت سالمندان استان زنجان طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ به تفکیک جنسیت، محل سکونت در کل استان و شهرستان‌های تابعه و براساس سامانه سبب می‌باشد. اطلاعات پس از جمع‌آوری با شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون کای دو با نرم افزار SPSS22 تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها: جمعیت سالمندان استان زنجان در سال ۱۳۹۷ از ۱۱۴۳۷۰ نفر به ۱۲۴۶۵۴ در سال ۱۴۰۰ رسیده است، رشد جمعیت سالمندی در استان زنجان به ترتیب در طی این سال‌ها ۱۱.۳۱، ۱۱.۳۵، ۱۱.۳۹ و ۱۱.۴۲ درصد است، در استان سهم جمعیت ۶۰ ساله و بالاتر در مناطق روستایی بیشتر از مناطق شهری بوده و سهم سالمندان زن بیشتر از مرد می‌باشد. شهرستان‌های ایجرود پیرترین و خدابنده جوان‌ترین شهرستان استان با شاخص‌های سالخوردگی ۱۳.۷۳ و ۱۰.۷۶ می‌باشند. بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج مطالعه و روند افزایشی رشد جمعیت سالمندان در استان و نظر به وجود چالش‌ها و مشکلات فراوان و پیچیده‌تر شدن و گسترش یافتن چالش‌ها و مشکلات در آینده نه چندان دور، توجه جدی به ساماندهی، حمایت و ارتقاء سلامت سالمندان، گرچه دیر هنگام ولی امری اجتناب ناپذیر است. با توجه به بررسی تحولات جمعیت سالمندان استان و ایران، برنامه ریزی موثر برای تامین نیازهای افراد سالمند که جمعیت آنان در دهه‌های آتی با سرعت بیشتری روبه افزایش خواهد بود، ضروری است. واژگان کلیدی: سالمندی، رشد جمعیت سالمند، شاخص سالمندی

مقدمه:

با افزایش سرعت سالمند شدن جمعیت در جهان، پیش‌بینی می‌شود تا ۳۰ سال آینده یک چهارم جمعیت جهان را سالمندان تشکیل دهند. سرشماری‌ها در ایران بیانگر رشد جمعیت سالمندان از ۵٪ در سال ۱۳۵۵ به ۱۰٪ در سال ۱۳۹۸ است و برآورد می‌شود در سال ۱۴۲۰ به ۲۰٪ برسد. این در حالی است که در بسیاری از کشورهای توسعه یافته جهان، دو برابر شدن جمعیت سالمندی در طول بیش از صد سال اتفاق می‌افتد و کشور ما بالاترین شیب و شتاب افزایش جمعیت سالمندی در دنیا را دارد، استان زنجان دهمین استان پیر کشور می‌باشد. این مطالعه با هدف توصیف وضعیت سالمندی در استان و برجسته نمودن اهمیت توجه به پدیده قریب‌الوقوع سالمندی جمعیت انجام شده است.

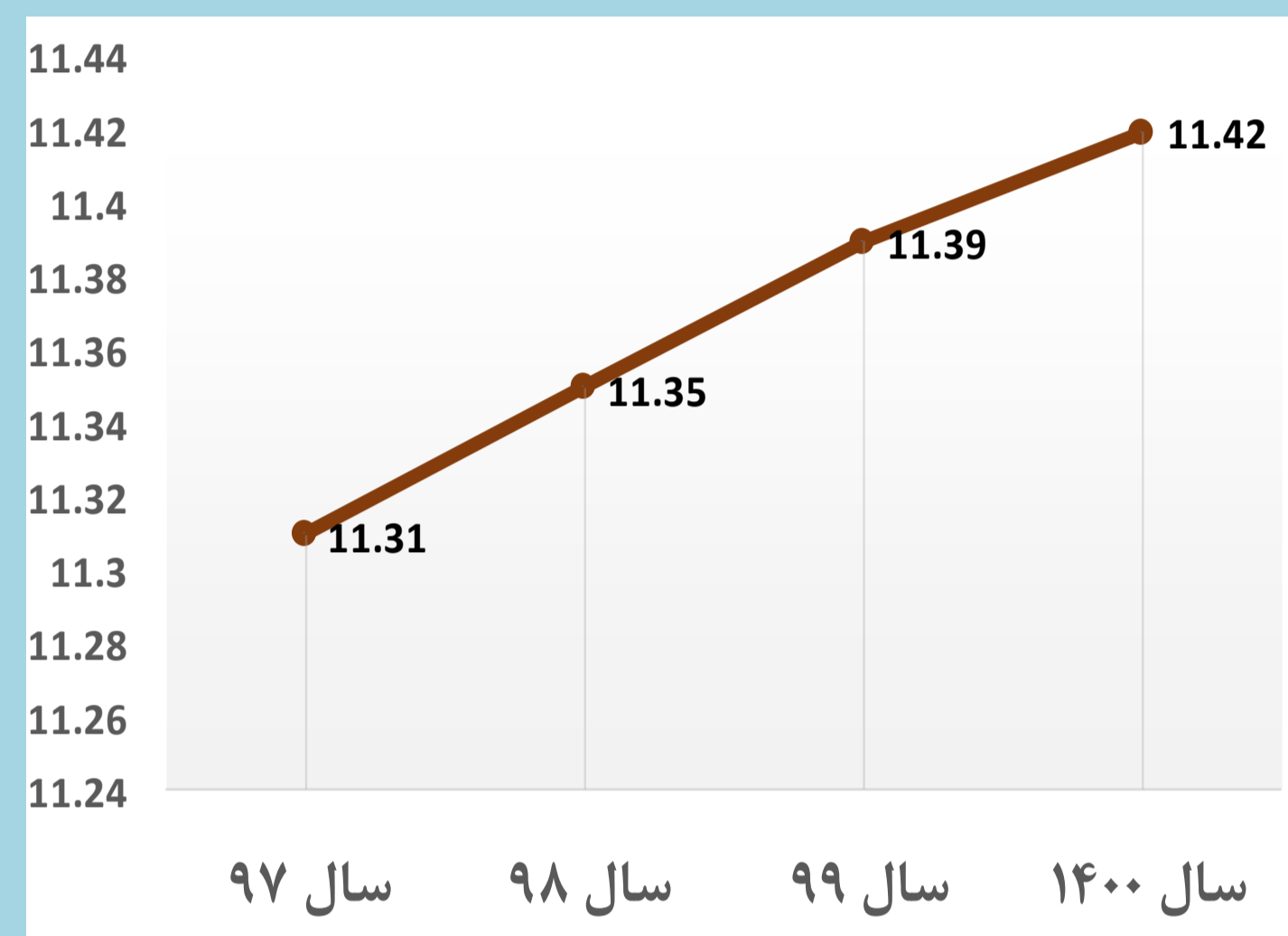
روش کار:

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی بوده و جامعه آماری آن جمعیت سالمندان استان زنجان طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ به تفکیک جنسیت، محل سکونت در کل استان و شهرستان‌های تابعه و براساس سامانه سبب می‌باشد. اطلاعات پس از جمع‌آوری با شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون کای دو با نرم افزار SPSS22 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها:

جمعیت سالمند استان زنجان در سال ۱۳۹۷ از ۱۱۴۳۷۰ نفر به ۱۲۴۶۵۴ در سال ۱۴۰۰ رسیده است، نمودار رشد جمعیت سالمندی و جداول مربوط به فراوانی به تفکیک جنسیت و محل سکونت آورده شده است، سهم جمعیت سالمندان در مناطق روستایی و شهر مناطق شهری و بوده و سهم سالمندان زن بیشتر از مرد می‌باشد. ایجرود پیرترین و خدابنده جوان‌ترین شهرستان استان با شاخص‌های سالخوردگی ۱۳.۷۳ و ۱۰.۷۶ می‌باشند. با توجه به روند افزایشی رشد جمعیت سالمندان در استان و نظر به وجود چالش‌ها و مشکلات فراوان و پیچیده‌تر شدن و گسترش یافتن چالش‌ها و مشکلات در آینده نه چندان دور، توجه جدی به ساماندهی، حمایت و ارتقاء سلامت سالمندان، گرچه دیر هنگام ولی امری اجتناب ناپذیر است. با توجه به بررسی تحولات جمعیت سالمندان استان و ایران، برنامه ریزی برای تامین نیازهای سالمندان که جمعیت آنان در دهه‌های آتی با سرعت بیشتری روبه افزایش خواهد بود، ضروری است.

نمودار شماره ۱: رشد جمعیت سالمندی استان زنجان

جنسیت	سال ۱۴۰۰		سال ۹۹		سال ۹۸		سال ۹۷	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
درصد	۱۰.۶۷	۱۲.۲	۱۰.۶۶	۱۲.۱۵	۱۰.۹۳	۱۲.۴۷	۱۰.۹۴	۱۲.۴۸

جدول شماره ۱: فراوانی سالمندان بر اساس جنسیت

سال	سال ۹۹	سال ۹۸	سال ۹۷	محل سکونت
۳۸.۶۹	۳۹.۴	۴۰.۳۱	۴۰.۱	روستا
۴۷.۷۸	۴۶.۹۸	۴۵.۸۷	۴۶.۲	شهر
۱۳.۵۳	۱۳.۶۱	۱۳.۸۲	۱۳.۷	حاشیه شهر

جدول شماره ۲: فراوانی سالمندان بر اساس محل سکونت

منابع

- سامانه آنلاین یکپارچه بهداشت (سبب)، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- سالنامه آماری سال ۱۳۹۵، اطلاعات آماری سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ ثبت احوال کشور
- Khaje-Bishak.y , Payahoo.y, Pourghasem.B : Assessing of the Quality of Life in Elderly People and Related Factors in Tabriz, Iran . Journal of Caring Sciences, 2014, 3(4), 257-263
- Jakobsson U, Edberg AK, Hallberg IR. Selfreported health complaints and their prediction of overall and health-related quality of life among elderly people. Int J Nurs Stud 2005;42(2):147-58.